

МИНИСТАРСТВО

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
ЗА ФИНАНСИЈЕ
АЛЕКСАНДАР
МИШЧЕВИЋ

БУЏЕТ ЗА ПРЕЖИВЉАВАЊЕ

У првом плану је да се нагомилани проблеми који систем највише тиште: материјални, стамбени и обнављање самог система, реше у реалном времену. Ако то успемо, сматраћу да смо урадили много.

Функција државног секретара за финансије – недавно успостављена први пут – наводи на помисао да се питању финансија приступи другачије него до сада. Да ли је истину тако, покушали само да сазнамо у интервјуу са првим државним секретаром за финансије господином Александром Мишчевићем, са којим смо разговарали о висини и подели војног буџета, повећању плата, решавању стамбених проблема, модернизацији војног наоружања и опреме и другим финансијским питањима значајним за систем одбране. Разговор смо почели, наравно, буџетом за 2007. годину.

– Укупна вредност војног буџета за 2007. годину је сте 63,67 милијарди динара. Из средстава буџета за ту сврху ове године издвојено је 57,5 милијарди; из Националног инвестиционог плана стиже 2,95 милијарди, док је остатак новца везан за сопствене изворе прихода. Будући да из тих извора треба да добијемо око 3,2 милијарде, увек се поставља питање да ли ћемо успети да остваримо оно што је испланирано. У сваком случају, сигурно је 57,5 милијарди које добијамо из буџета, јер за њих гарантује држава.

Шта се финансира из војног буџета, односно, на које је ставке првенствено усмерен?

– На плате одлази 15,15 милијарди (24%) укупног буџета; војне пензије односе 18,2 милијарде (28,6%); трошкови – 15 милијарди (23,7%), а на инвестиције ће се потрошити 5,5 милијарди динара (8,5% укупног буџета).

Занимљиво је да се у инвестирање улаже драстично мање него што је то потребно за оружане снаге земље која настоји да уђе у евроатлантске интеграције. Јасно је да су промене у тој области неминовне. Али није јасно – када ће се и како остварити?

– Према најсавременијим стандардима, за плате се издваја 50% буџета, 30% за трошкове, и 20% за инвестиције. Наш бруто национални доходак нижи је него у земљама окружења. Како се претходних година није много улагало у Војску, потребно је много средстава да би војска располагала и новом опремом.

Претпостављам да се у тим плановима рачунало на реалне изворе средстава који ће „покрити“ те планове.

– Да, рачунали смо на изворе из буџета, јер је државно питање да ли жели војску по најсавременијим стандардима које примењује НАТО – организација која у свим државама чланицама штити инвестиције. Са економског гледишта, област у којој је присутан НАТО јесте зона сигурна за инвеститоре, у којој постоје јасна правила игре и у економији и у свим другим деловима друштва. Зато крупан капитал улази лакше и брже у земље у којима је НАТО него у земље које нису чланице НАТОа. По мом мишљењу, тај економски аспект се премало помиње у јавности, иако је веома битан за Србију.

С уласком у НАТО све земље су потом улазиле и у Европску унију. Примера ради, када је Бугарска ушла у НАТО, знатно је порасла цена непокретности у тој земљи. У интересу грађана је да њихова имовина буде више вреднована на светском тржишту, односно да буду богатији.

Дотакли сте се земаља у окружењу. Можете ли поредити њихова издвајања за војску са оним у Србији?

– Просечна плата у Министарству одбране Србије износи 27.000 динара (325 евра), док је у Мађарској виша од 700 евра, у Турској око 750 евра, итд. У Мађарској се за плате издваја око 47% војног буџета – они су близу стандарда НАТОа од 50% – док Турска изузетно

много издваја за своје оружане снаге – у 2006. години било је то 8,8 милијарди долара. Поред редовног буџета, Турци располажу и са око 2,5 милијарде долара добијених од акцизе, издавања непокретности и других услуга, као и дела пренетих средстава из претходних година. Реч је о укупној суми која се приближава 11 милијарди долара. Како је наш буџет око једне милијарде долара, поређења се само намећу.

Доношење буџета за ову годину обележило је кашњење од неколико месеци. Како се то кашњење одразило на живот и рад у оквиру система одбране?

– Кашњење је произвело велике проблеме на нивоу целе Владе, односно државе. Пренет је део дугова из претходног периода. У овом тренутку, дугови Министарства одбране износе приближно две милијарде динара. До септембра, октобра, настојаћемо да све те дугове решимо и у нови буџетски период уђемо без дугова. Тај план, нажалост, не зависи само од нас, већ и од извршења самог буџета, односно Трезора Републике Србије, односно начина и брзине којом ће се сам Трезор пунити.

Чији је све дужник Министарство одбране?

– МО дугује пре свега добављачима, односно, дугови су већином везани за оперативне трошкове Војске.

Ви сте познавалац економије који долази ван система одбране и имате увид у финансијски део система. Како он изгледа у очима неког ко може да га сагледа са чисто стручне стране?

– Уочљив је помак у оквиру буџета за 2007. годину, али то још увек није довољно. Имамо велике проблеме с тим што готово 30 одсто буџета одлази на војне пензије, што се не дешава ни у једној земљи у окружењу. У њима се за војску издваја 1,9 до 2,2 посто бруто националног дохотка, али, подвличим, само за војску, без икаквих других оптерећења, као што то ми имамо. Када од домаћег војног буџета одузмете издвајања за војне пензије, добићете остатак од 39 милијарди динара. Наше реалне потребе јесу 57 милијарди динара без одвајања на пензије.

Претпостављам да то значи да ће се, као што је било најављено, војне пензије издвојити из војног буџета. Докле се стигло у остваривању тих планова?

– Издвајање војних пензија није само питање Министарства одбране. Та је тематика везана за Министарство рада и социјалних питања. Сви пензиони фондови, цивилни и приватни, а сада и војни пензиони фонд, по новим законским прописима, треба да буду под јурисдикцијом тог министарства. Дакле, није само реч о нашим жељама и плановима већ и о стратегији Владе.

На који начин ће се одређивати висина војних пензија када оне једном пређу у цивилни фонд?

– Постоје одређене специфичности предвиђене у Закону о Војсци, због извесних бенефиција које су војни пензионери имали. Идеја је да повећање свих пензија прати повећање плата у цивилном сектору. Тренутно се ради на предлогу закона, па нисам у могућности да будем прецизнији.

Да ли се у области финансирања система одбране рачуна на још неке приходе, поред самог буџета?

– Постоји Мастер план који је везан за продају нефинансијске војне имовине. Он предвиђа да се 50 посто средстава издвоји за решавање стамбених питања, 30 посто за опрему и двадесетак посто за остале намене, пре свега за обнављање система одбране.

Хоћете да кажете да има наде за војне бескућнике? Озбиљне наде, пошто је до сада било много обећања?

– Постоји 22.000 захтева за решавање стамбених питања у оквиру МО. Међу њима су захтеви лица која немају никакав смештај, оних који живе у нужном смештају и оних који имају решено стамбено питање, али потражују проширење.

Већ је формирана радна група која се бави решавањем тих проблема. Неће бити доделе станова на начин као у претходном периоду, који су у откупу веома јефтине у односу на тржишну цену. Када би тако радили требало би нам 30 до 40 година, ако имамо у виду темпо којим се то решавало протеклих неколико година.

Постоји још један, условно речено, извор фрустрације у МО и Војсци, када је реч о финансијама. То је имовина државе којом располаже Војска, а која је проглашена за вишак. Спискови те имовине су већ направљени. Који је следећи корак?

– То је везано за Мастер план. Сва продаја иде преко републичке Дирекције за имовину. Ми ћемо дати све од себе да убрзамо процес. Немамо другу могућност, јер нисмо непосредно они који утичу на процес продаје.

Али ту има још доста питања за правнике, будући да знатан део власништва Војске није уписан у катастар, не постоје власнички листови за велике површине, многа имовина је у судском поступку, и слично.

Најзад, све нас занимају плате. Оне су одавно испод нивоа одређеног законом.

– Наша је намера да се плате повећају. Међутим, с обзиром на последње најаве министра финансија о замрзавању плата чиновника, и на критике ММФ-а и Скупштине, према којима се велики део буџета одваја за плате, то неће бити лако. Трудићемо се да повећамо плате најмање за 30 до 40 посто, да их ускладимо са платама осталих државних чиновника. Покушаћемо, дакле, макар да их достигнемо, што би у сваком случају био велики корак.

Када?

– Пре краја године. Али то зависи од брзине којом ће се Скупштина састајати и када ће на дневни ред ставити то питање. Уколико би се одговарајући закони усвојили пред крај године, тада бисмо могли повећање да очекујемо од јануара 2008. године. Али би у сваком случају оно било предвиђено новим буџетом.

Конечно, каква је Ваша слика целокупног економског стања Војске? Које чиниоце препознајете као отежавајуће?

– У последњих десет, петнаест година није се улагало у ову област друштва. Буџети нису били довољни за нормалан развој војске. Додуше, ни за један сегмент друштва није било довољно, али Војсци се највише закидало. Други проблем односи се на прелазак са савезног на републички ниво, у коме администрација мора да се уподоби са републичком. Чини ми се да постоји мањи оптимизам код запослених у систему одбране него у другим министарствима Републике.

Можда као последица свих ових дешавања...?

– Вероватно.

Трудићемо се да повећамо плате најмање за 30 до 40 посто, да их ускладимо са платама осталих државних чиновника. Покушаћемо, дакле, макар да их достигнемо, што би у сваком случају био велики корак.

Просечна плата у Министарству одбране Србије износи 27.000 динара (325 евра), док је у Мађарској виша од 700 евра, у Турској око 750 евра, итд. У Мађарској се за плате издваја око 47 % војног буџета – они су близу стандарда НАТОа од 50%.

Готово 30 одсто буџета одлази на војне пензије, што се не дешава ни у једној земљи у окружењу. У њима се за војску издваја 1,9 до 2,2 посто бруто националног дохотка, без икаквих других оптерећења, као што то ми имамо. Када се од домаћег војног буџета одузму издвајања за војне пензије остаје 39 милијарди динара, а наше реалне потребе јесу 57 милијарди динара без одвајања на пензије.

Али постоје и ствари које дају светлост тако сивој слици?

– Усвајање већег буџета него до сада утицало је на стварање добре енергије која се усмерава према једном циљу, који ће коначно донети ваљане резултате. У првом плану је да се нагомилани проблеми који систем највише тиште: материјални, стамбени, као и обнављање самог система, реше у реалном времену. Ако то успемо, сматраћу да смо урадили много. ■

Снежана ЂОКИЋ
Снимимо Д. БАНДА